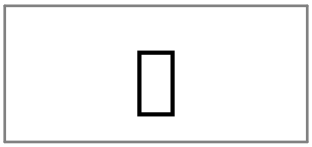
MATYLDA

Roald Dahl

Szczegółowe opracowanie lektury
Przewodnik dla ucznia • analiza, bohaterowie, motywy, problematyka, pytania i karty pracy

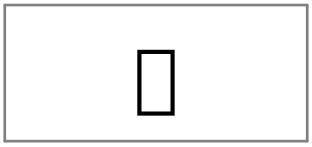

Materiał edukacyjny — nie zawiera pełnego tekstu powieści ani reprodukcji chronionych ilustracji.

Spis treści

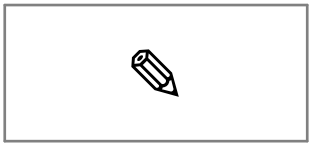
1. 1. Podstawowe informacje
2. 2. Roald Dahl
3. 3. Świat przedstawiony
4. 4. Matylda
5. 5. Panna Honey
6. 6. Panna Trunchbull
7. 7. Rodzina Wormwoodów
8. 8. Michael i uczniowie
9. 9. Początek historii
10. 10. Szkoła
11. 11. Konflikt
12. 12. Fantastyczny element
13. 13. Relacja z panną Honey
14. 14. Książki
15. 15. Rodzina jako problem
16. 16. Sprawiedliwość
17. 17. Odwaga
18. 18. Inteligencja
19. 19. Humor
20. 20. Kontrasty
21. 21. Problematyka
22. 22. Przesłanie
23. 23. Symbole
24. 24. Gatunek
25. 25. Narrator
26. 26. Najważniejsze wydarzenia
27. 27. Plan wydarzeń
28. 28. Charakterystyka porównawcza
29. 29. Dlaczego Matylda jest wyjątkowa?
30. 30. Pytania do sprawdzianu
31. 31. Odpowiedź ustna
32. 32. Wypracowanie
33. 33. Mini-test
34. 34. Mapa pamięci
35. 35. Powtórka w 60 sekund
36. 36. Zadania
37. 37. Karta pracy
38. 38. Podsumowanie
39. 39. Informacja bibliograficzna

1. Podstawowe informacje

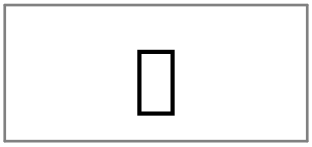
Roald Dahl napisał „Matyldę” w 1988 roku. To powieść dla dzieci łącząca humor, groteskę, satyrę i fantastykę. Polska bibliografia odnotowuje wydania z ilustracjami Quentina Blake’a oraz nowsze wydanie Trefl Books z 2022 roku.

2. Roald Dahl

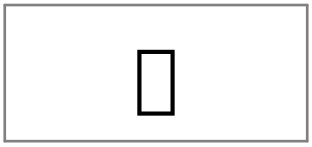
Dahl (1916–1990) był brytyjskim pisarzem, którego książki często przedstawiają dzieci konfrontujące się z absurdalnym lub niesprawiedliwym światem dorosłych. Charakterystyczne są wyraziste postacie, przesada i czarny humor.

3. Świat przedstawiony

Najważniejsze miejsca to dom Matyldy i szkoła. Realistyczne środowisko zostaje przełamane fantastyką. Dzięki temu zwyczajne problemy dziecka otrzymują baśniową, przesadzoną formę.

4. Matylda

Matylda Wormwood jest niezwykle inteligentna, samodzielna, ciekawa świata i wrażliwa na niesprawiedliwość. Czytanie staje się dla niej sposobem rozwijania siebie i przekraczania ograniczeń otoczenia.

5. Panna Honey

Panna Honey jest spokojną, empatyczną nauczycielką. Dostrzega talent Matyldy i traktuje ją z szacunkiem. Pokazuje, jak wielkie znaczenie może mieć jeden dobry dorosły w życiu dziecka.

6. Panna Trunchbull

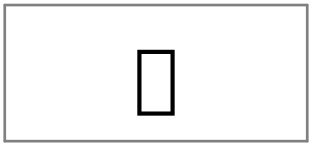
Trunchbull reprezentuje władzę opartą na strachu. Jej zachowanie jest celowo groteskowe i przerysowane. Stanowi przeciwieństwo panny Honey.

7. Rodzina Wormwoodów

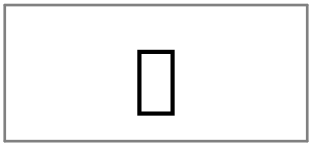
Rodzice Matyldy nie rozumieją jej zainteresowań. Ojciec jest skupiony na własnym biznesie i przekonaniach, matka na telewizji. Ich postawa podkreśla samotność bohaterki.

8. Michael i uczniowie

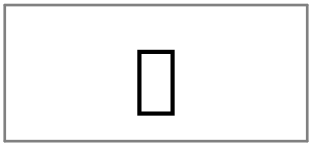
Michael, starszy brat Matyldy, oraz inni uczniowie pokazują różne sposoby funkcjonowania dzieci w świecie dorosłych. Wspólnota uczniów przeciwstawia się atmosferze strachu.

9. Początek historii

Matylda bardzo wcześnie odkrywa książki. Rodzina nie docenia jej zdolności. Dziewczynka rozpoczyna naukę i szybko wyróżnia się wiedzą.

10. Szkoła

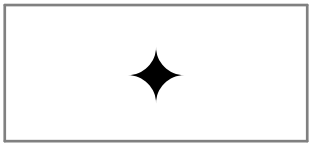
Szkoła jest jednocześnie miejscem nauki i źródłem zagrożenia. Panna Honey wspiera uczniów, natomiast Trunchbull wykorzystuje stanowisko do budowania strachu.

11. Konflikt

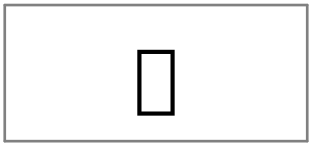
Matylda coraz wyraźniej zauważa niesprawiedliwość. Jej inteligencja i odwaga prowadzą do konfrontacji z dyrektorką.

12. Fantastyczny element

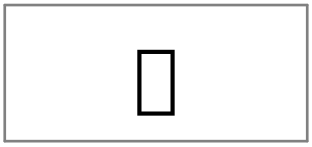
Niezwykłe zdolności Matyldy nadają opowieści baśniowy charakter. Można interpretować je symbolicznie jako obraz sprawczości i siły wewnętrznej.

13. Relacja z panną Honey

Relacja nauczycielki i uczennicy jest jednym z najważniejszych pozytywnych wątków. Opiera się na zaufaniu, dostrzeganiu talentu i wzajemnym szacunku.

14. Książki

Książki dają Matyldzie wiedzę, wyobraźnię i poczucie niezależności. Motyw czytania można odczytać jako pochwałę ciekawości świata i samodzielnego uczenia się.

15. Rodzina jako problem

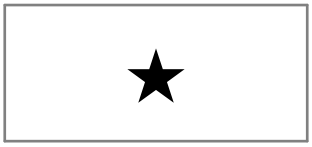
Powieść pokazuje, że biologiczne pokrewieństwo nie gwarantuje emocjonalnego wsparcia. Dziecko potrzebuje zainteresowania, bezpieczeństwa i akceptacji.

16. Sprawiedliwość

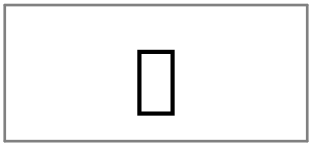
Matylda nie akceptuje krzywdzenia słabszych. W świecie powieści sprawiedliwość ma często baśniową formę, a nadużywanie władzy prowadzi do konsekwencji.

17. Odwaga

Odwaga Matyldy nie polega na braku strachu. Polega na działaniu mimo trudnej sytuacji i na obronie tego, co uważa za słuszne.

18. Inteligencja

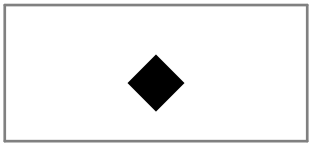
Inteligencja bohaterki jest pokazana jako narzędzie poznawania świata. Autor jednocześnie podkreśla, że zdolności potrzebują odpowiedniego środowiska.

19. Humor

Przesada i groteska sprawiają, że trudne tematy są przedstawione w atrakcyjnej dla młodego czytelnika formie. Trunchbull jest przykładem celowego przerysowania.

20. Kontrasty

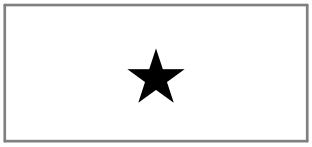
Matylda kontra Trunchbull: inteligencja i sprawczość przeciw przemocy. Panna Honey kontra rodzice: troska przeciw obojętności. Książka kontra telewizja: aktywne poznawanie kontra bierna rozrywka.

21. Problematyka

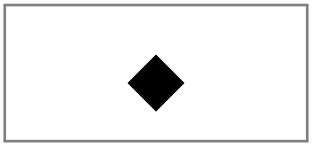
Najważniejsze problemy to edukacja, szacunek wobec dziecka, nadużywanie władzy, samotność, rodzina, odwaga, sprawiedliwość i rozwijanie talentów.

22. Przesłanie

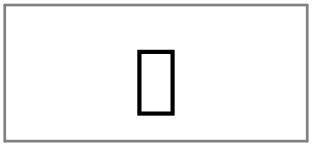
Powieść zachęca do rozwijania wiedzy, samodzielnego myślenia i odwagi. Pokazuje też znaczenie dobrego nauczyciela oraz potrzebę traktowania dzieci podmiotowo.

23. Symbole

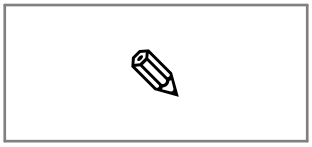
Książka może symbolizować wiedzę i wolność; szkoła — system i możliwość rozwoju; niezwykłe zdolności — poczucie sprawczości.

24. Gatunek

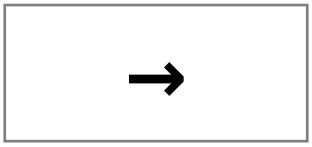
To powieść dziecięca z elementami fantastyki, satyry, groteski i baśniowej moralistyki. Realistyczne sytuacje są celowo przerysowane.

25. Narrator

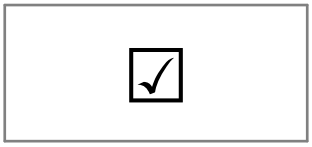
Narracja trzecioosobowa pozwala obserwować bohaterów z dystansu. Humorystyczny komentarz narratora wzmacnia satyryczny charakter historii.

26. Najważniejsze wydarzenia

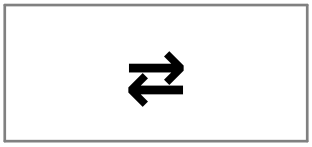
Matylda odkrywa książki; rozpoczyna szkołę; poznaje pannę Honey; doświadcza surowości Trunchbull; rozwija niezwykłe możliwości; pomaga w rozwiązaniu konfliktu; rozpoczyna nowy etap życia.

27. Plan wydarzeń

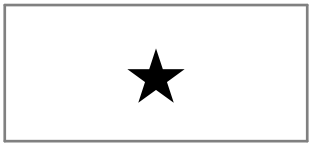
1) dzieciństwo Matyldy, 2) czytanie, 3) konflikt z rodziną, 4) szkoła, 5) panna Honey, 6) Trunchbull, 7) narastanie konfliktu, 8) niezwykłe zdolności, 9) rozwiązanie, 10) nowy etap.

28. Charakterystyka porównawcza

Matylda jest ciekawa i samodzielna; Honey — łagodna i wspierająca; Trunchbull — dominująca i agresywna; rodzice — skupieni na sobie.

29. Dlaczego Matylda jest wyjątkowa?

Łączy wysoką inteligencję z empatią. Nie chce tylko wygrywać — chce reagować na niesprawiedliwość. Potrzebuje jednak również relacji, w której ktoś naprawdę ją zauważy.

30. Pytania do sprawdzianu

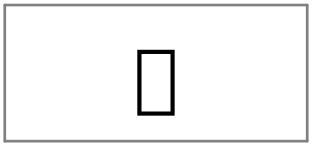

Kim jest Matylda? Jakie ma cechy? Jaką rolę pełni panna Honey? Dlaczego Trunchbull budzi strach? Jaką funkcję pełnią książki? Jakie są główne konflikty?

Miejsce na własne notatki:

_____
_____
_____

31. Odpowiedź ustna

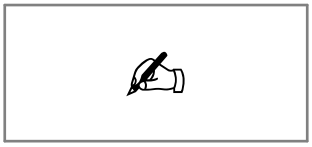

Schemat: przedstaw utwór → scharakteryzuj Matyldę → podaj przykłady → porównaj wybraną postać → przedstaw przesłanie → zakończ własnym wnioskiem.

Miejsce na własne notatki:

_____
_____
_____

32. Wypracowanie

Tematy: Czy wiedza daje siłę? Jak nauczyciel może zmienić życie dziecka? Czy warto przeciwstawiać się niesprawiedliwości? Jak książki wpływają na Matyldę?

Miejsce na własne notatki:

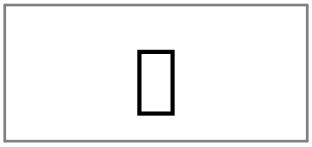
_____
_____
_____

33. Mini-test

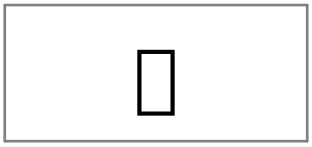
1. Kto uczy Matyldę? 2. Kim jest Trunchbull? 3. Dlaczego książki są ważne? 4. Jakie cechy ma Matylda? 5. Co symbolizują jej zdolności?

34. Mapa pamięci

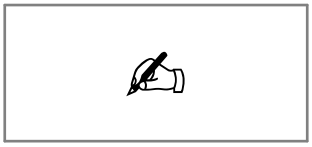
MATYLDA → książki → wiedza → szkoła → Honey → Trunchbull → konflikt → sprawczość → pomoc → zmiana. Ten łańcuch pozwala szybko odtworzyć najważniejsze elementy fabuły.

35. Powtórka w 60 sekund

Autor: Roald Dahl. Rok: 1988. Bohaterka: Matylda Wormwood. Najważniejsze postacie: panna Honey, Trunchbull, państwo Wormwood. Tematy: wiedza, rodzina, szkoła, sprawiedliwość, odwaga.

36. Zadania

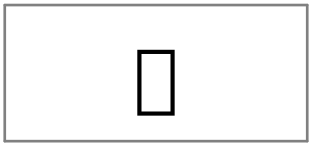

Napisz pięć cech Matyldy i przykłady. Porównaj Honey i Trunchbull. Wyjaśnij znaczenie książek. Napisz 8–10 zdań o przesłaniu.

Miejsce na własne notatki:

_____
_____
_____

37. Karta pracy

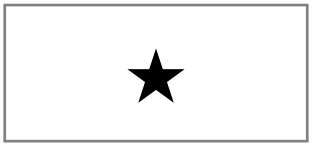

Najważniejsza scena: _____. Najważniejsza postać: _____. Najważniejsza wartość: _____.
Czego uczy mnie ta historia? _____.

Miejsce na własne notatki:

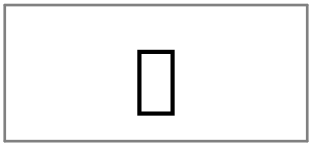
_____
_____
_____

38. Podsumowanie

Matylda jest opowieścią o dziecku, które rozwija talent mimo braku wsparcia. Jej historia łączy pochwałę wiedzy z krytyką przemocy i obojętności. Najważniejszą przeciwwagą dla złych dorosłych jest szacunek, edukacja i dobra relacja.

39. Informacja bibliograficzna

Wydawnictwo Znak prezentuje polskie wydania „Matyldy”, a Biblioteka Narodowa odnotowuje m.in. wydanie Trefl Books z 2022 roku. Wydania polskie mają ilustracje Quentina Blake’a; niniejszy PDF zawiera wyłącznie proste, oryginalne grafiki symboliczne, a nie reprodukcje ilustracji książkowych.